7/4465 -3-
428

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 000.000 / 2001/SPGY/116936
Konu : Yazılı soru önergesi

28.06.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 12.06.2001 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-10910 sayılı yazıları.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın ilgide kayıtlı yazılarına konu soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bakan

Ekler : Soru önergesi yanıtı (2 nüsha)

7/4465 -4

429

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Yazılı basının 04.06.2001 sayılı nüshasında, "Şok harita" başlıklı bir haber yayınlanmıştır. Haberde; Türkiye'nin kuruluşunu savaş sebebi saydığı, ABD ve İsrail güdümlü Kürt Devletinin, ilk resmi haritasının, Dünyaya yayıldığı ve Irak topraklarını kapsayan haritada, Devletin adının "Haremi Kürdistan" olarak yazıldığı iddia edilmektedir.

Sorularım şunlardır:

1. İddia edildiği gibi, Irak topraklarında "Haremi Kürdistan" adıyla bir Kürt Devletinin kurulduğu doğru mudur? Şu ana kadar Bakanlığınıza, bu konuda bir bilgi ve belge intikal etmiş midir?

2. Kürt Devletinin kurulduğu doğru ise, Türkiye'nin savaş sebebi sayacağı bu gelişmeyi, Bakanlık olarak nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konuda şimdiye kadar, diplomatik anlamda tepkiniz ne olmuştur? Bundan sonra ne gibi girişimleriniz olacaktır?

3. Doğru değil ise, Basında yayınlanan, "Haremi Kürdistan" olarak sınırları çizilmiş haritanın, gerçekle alakası nedir? Söz konusu haritanın gerçek dışı ve hayal mahsulü olduğu söylenebilir mi?

4. Rusya Güvenlik Kurulunca, Irakta kurulması, planlanan Kürt devletinin, sıcak ve tehlikeli gelişmelere yol açacağı daha önceden de vurgulanmış olup, Türkiye'nin savaş sebebi sayma fikrinde haklı olduğu belirtilmiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde, Rusya ile, kurulduğu söylenen Kürt devleti hakkında diplomatik bir görüşme yapılmış mıdır? Bundan böyle Türk Hükümetinin bu konudaki tavrı nasıl olacaktır?

5. Bölgede kurulan bir Kürt Devleti, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Üniter yapısını tehdit eden bir gelişme olarak algılanabilir mi? Bu durum karşısında, ne gibi tedbirler alınması düşünülmektedir?

YANITLAR

1. Irak topraklarında "Haremi Kürdistan" adlı bir devletin kurulduğuna dair Bakanlığımıza ulaşmış bilgi veya belge mevcut değildir. Esasen ilgili yayın kuruluşunun 4 Haziran nüshasındaki haberde, Kürt devletinin kurulduğu iddia edilmemekte ancak, "ilan edilmemiş Kürt devletinin haritasına" atıf yapılmaktadır.

   Bölgedeki durum şu şekilde özetlenebilir: Körfez Savaşı'nın ardından, Bağdat'ın askeri ve idari yönetimini kuzey Irak'taki üç ilden tek taraflı olarak çekmesi üzerine bölgede bir otorite boşluğu meydana gelmiştir. Irak makamlarının bıraktığı bu boşluğu doldurmak üzere bölgedeki iki parti, Irak Kürdistan Demokratik Partisi (IKDP) ve Irak Kürdistan Yurtseverler Birliği (IKYB) bölge halkının temel ve

günlük gereksinimlerini karşılamak ve bazı yerel hizmetleri sağlamak durumunda kalmışlardır. Kuzey Irak'ta yapılan bu tür düzenlemeler geçici bir nitelik taşımaktadır. IKDP ve IKYB ile Bağdat hükümeti arasında çeşitli konularda temaslar da mevcuttur.

Kuzey Irak'ta tek taraflı herhangi bir oluşuma gidilmesi ne Irak hükümeti ne Irak'ın komşuları ne de uluslararası toplum tarafından kabul edilebilecek bir husustur. Irak'ın geleceği ve bu çerçevede Bağdat'ın 1974'te sınırlı özerklik tanıdığı kuzey Irak'taki üç il ile merkezi yönetim arasındaki ilişkinin biçimi, ancak Irak halkının tüm kesimlerince normal bir siyasi süreç sonucunda ve Irak içinde belirlenebilir.

2 ve 3. Irak topraklarında bağımsız bir Kürt devletinin kurulduğu doğru değildir. Basına yansıyan sözkonusu harita gerçekleri ve fiili durumu yansıtmamaktadır. Nitekim, gazete haberi haritayı kimin hazırladığı, nereden ve kimin tarafından dünyaya yayıldığı gibi hususlara açıklık getirmediğinden bunun spekülatif bir haber olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir

4. Türkiye yakından izlediği Irak'taki gelişmelere ilişkin kaygı ve değerlendirmelerini çeşitli devletlere olduğu gibi bölgenin bir diğer önemli ülkesi olan ve politikaları her zaman dikkate alınması gereken Rusya Federasyonu'yla da çeşitli vesilelerle paylaşmakta, bu konuda bölge ülkeleri arasında yakın bir diyalog bulunmasına önem vermektedir.

Nitekim son olarak, 7-8 Haziran 2001 tarihlerinde davetlim olarak ülkemizi ziyaret eden RF Dışişleri Bakanı Igor Ivanov'la birçok bölgesel ve uluslararası konuda olduğu gibi Irak'a ilişkin gelişmeler hakkında da ayrıntılı ve yararlı geçtiğine inandığımız görüş alışverişinde bulunulmuştur.

5. Daha önce de belirtildiği üzere, kuzey Irak'ta bir Kürt devletinin kurulması söz konusu değildir. Her şeyden önce, komşumuz Irak Cumhuriyeti'nin ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının güvencesi altında olan toprak bütünlüğünün ve siyasi birliğinin ihlali anlamına gelecek böyle bir gelişmeye ne Irak Cumhuriyeti ne Türkiye Cumhuriyeti ne de uluslararası toplum müsamaha gösterebilir. Bu husus temaslarımızda kuzey Irak'taki Kürt gruplara her vesileyle vurgulanmakta, sorunlarını Irak'ın toprak bütünlüğü ve siyasi birliği içinde Bağdat yönetimiyle ele almaları istenmektedir.